

Háztartás-statisztikai adatok, 2008

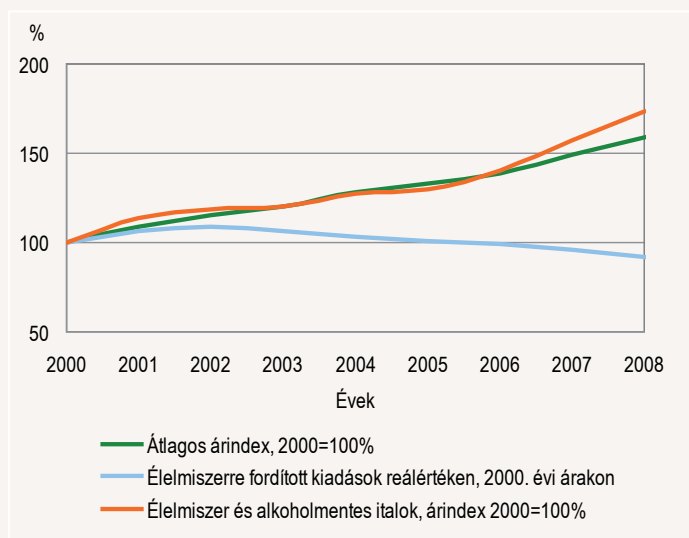
A háztartások fogyasztása

A közel 8 ezer háztartás megfigyelésén alapuló Háztartási, költségvetési és életkörülmény adatfelvétel szerint 2008-ban a magánháztartásokban élők egy főre jutó éves fogyasztási kiadása 750 309 Ft volt, ami reálértéken 23,5%-kal haladta meg a 2000. évet.

2008-ban az egy főre jutó háztartásban fogyasztott élelmiszerre és alkoholmentes italokra fordított kiadás 177 475 Ft. Ez az összes kiadás 23,7%-át tette ki, ami 5,5 százalékpontos aránycsökkenést jelentett a 2000. évihez képest.

1. ábra

Az egy főre jutó élelmiszerre és alkoholmentes italokra fordított kiadások alakulása reálértéken

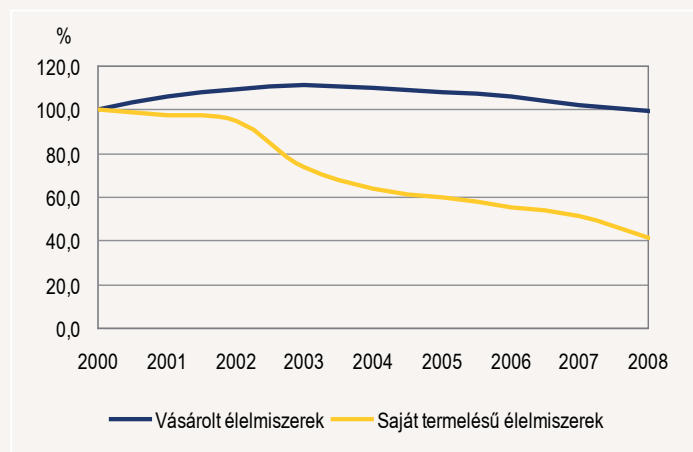

Az élelmiszerre fordított kiadások értelmezésénél, valamint a más adatforrásokból származó adatok összehasonlításakor figyelemmel kell lennünk a COICOP-csoportosítás néhány sajátosságára. A COICOP csak a háztartásban elfogyasztott élelmiszerek kiadásait kezeli elkülönítve, a házon kívüli étkezések forintösszegei pedig a fogyasztás célja szerinti csoportokban (az igénybe vett egyéb termékekkel és szolgáltatásokkal együtt) kerülnek számbavételre. Így például a szervezett utazás, nyaralás során az élelmiszerekre fordítottakat, a „szervezett utazás”-nál (COICOP 09-es főcsoport), a bölcsődei ellátásért, vagy a szociális ellátó hálózaton keresztül étkezéseket, illetve élelmiszereket is magában foglaló juttatásokat a „szociális ellátás”-nál (COICOP 12-es főcsoport), a fizetett kórházi ápolás étkezési költségeit a „kórházi szolgáltatás”-nál (COICOP 06-os főcsoport) az egyéb szolgáltatásoktól nem elkülöníthető módon kerülnek figyelembe vételre. A hagyományosan házon kívüli étkezésként kezelt „vendéglátás” (COICOP 11-es főcsoport) viszont az étkezési költségek mellett tartalmazza a szeszes ital és az alkoholmentes ital fogyasztásának költségeit is. Összességében a háztartásban fogyasztott élelmiszer-kiadás 2000. évi változatlan áron 8,2%-os csökkenést mutatott a vizsgált időszakban, a változás azonban nem volt egyenletes. 2000–2002 között a háztartások élel-

miszer-kiadásai az előző évhez mérten még nőttek, 2003-tól viszont folyamatosan csökkentek. A csökkenés összefügg a háztartások életmódjában bekövetkezett változásokkal, ami azzal is járt, hogy jelentősen megnőtt a házon kívül – menzán, éttermekben, pizzériákban, gyorséttermekben és egyéb vendéglátóhelyeken – fogyasztott élelmiszerre fordított kiadások összege. Az egy főre jutó vendéglátási kiadás 2008-ban folyó áron több mint kétszeresét, változatlan áron számolva 123,3%-át tette ki a 2000. évi-nek. Ez összefügg a munkáltatók által adott étkezési utalványok, valamint az üdülési csekkek mind szélesebb körű elterjedésével is. A kiadás növekedése 2006-tól kezdődően már a fogyasztás szerkezetében is érzékelhető változást eredményezett. A vizsgált időszakban folyamatosan és radikálisan mérséklődött a saját termelésből származó élelmiszerek fogyasztása. 2008-ban e tétel változatlan áron számolt értéke már csak némileg haladta meg a 2000. évi kétötödét, aránya a háztartások élelmiszer-kiadásán belül az időszak eleji 21%-ról 10% alá csökkent.

2. ábra

Az egy főre jutó éves élelmiszer-kiadás volumenindexe a beszerzés forrása szerint. (2000. év=100,0%)

A „szeszes ital, dohányárúk” főcsoportban a folyó áras kiadás 2008-ban 24 548 Ft volt, ami az összes fogyasztási kiadás 3,3%-át jelentette, s reálértéken némi csökkenést mutatott 2000-hez képest. A nagyságrendjének értékeléséhez azonban tudni kell, hogy erre a csoportra az átlagosnál nagyobb arányú letagadás, elhallgatás jellemző.

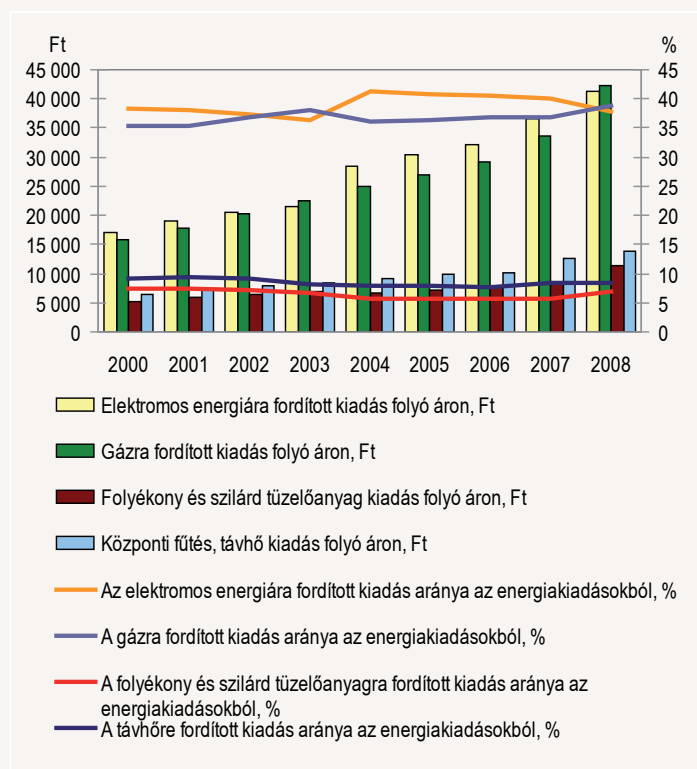
„Ruházkodásra és lábbelire” folyó áron 29 293 Ft-ot fordított átlagosan a lakosság, ami kiadásai 3,9%-a, ez 1,9 százalékpontos csökkenést jelentett a 2000. évi arányhoz képest. 2008-ban stagnáló árak mellett az előző évhez viszonyítva a ruházati kiadás reálértéken 3%-os csökkenést mutatott.

A „lakásszolgáltatás, víz, villamos energia, gáz és egyéb tüzelőanyagok” főcsoportra fordított kiadás 2008-ban folyó áron 167 389 Ft volt. A vizsgált időszakban a főcsoport összes folyó áras kiadásán belüli aránya a 2000. évi 18,5%-ról 2008-ra 22,3%-ra nőtt. Ez permanens és jelentős áremelkedés mellett ment végbe. A csoport árindecse a vizsgált időszakban 196,3% volt, ami az átlagos árváltozás mértékét 37,7 százalékponttal

haladta meg. A főcsoportban a háztartási energiaköltségek tették ki a kiadások közel kétharmadát, ezen belül is a két legjelentősebb energiahordozó, a gáz és az elektromos energia, melyek árándexe jelentősen meghaladta a vizsgált időszak alatt mind a főcsoport, mind pedig az átlagos árváltozás növekedési ütemét. Ez a villamos energia esetében 200,2%-ot, míg a gáznál 268%-ot jelentett. A jelentős áremelkedések hatására a gázra fordított kiadások aránya az energiakiadáson belül 2004-től kezdődően folyamatosan nőtt, 2008-ra a villamos energiát (37,9%) megelőzve a legnagyobb részt (38,8%) képviselte.

3. ábra

A háztartások energiakiadásainak alakulása, 2000–2008

A „Lakberendezés, lakásfelszerelés, rendszeres lakáskarbantartás” főcsoportra folyó áron 30 672 Ft-ot fordított 2008-ban a lakosság. Az összes fogyasztási kiadáson belüli arányát tekintve e kiadási tétel a 2000. évi 5,3%-ról 2008-ra 4,1%-ra csökkent, jelezve azt, hogy a lakossági kiadások itt viszonylag rugalmasan változhattak. 2008-ban az előző évhez képest mért kiadáscsökkenés 8,3%-os volt a bútorok és lakberendezési cikkek, 5%-ot meghaladó pedig a lakástextiliák esetében.

Egészségüggyel kapcsolatos termékekre és szolgáltatásokra folyó áron 2008-ban 33 300 Ft-ot fordított a lakosság, ez az összes kiadásaik 4,4%-a volt. A csoport aránya az utóbbi években alig változott. Összehasonlítva 2000–2008 között a háztartások egészségügyi kiadásai 28,4%-kal nőttek, ezen belül a gyógyszerekre fordítottak 53%-kal emelkedtek. (A folyó áron mért gyógyszerkiadás 2,8-szeresre nőtt, 189,5%-os gyógyszerárindex mellett.) 2008-ban a háztartások 68%-a fizetett járóbeteget-ellátási szolgáltatásért, szemben a 2007. évi 87%-kal, amikor még volt vizitdíj. A kifizetett összeg folyó áron 10%-kal csökkent.

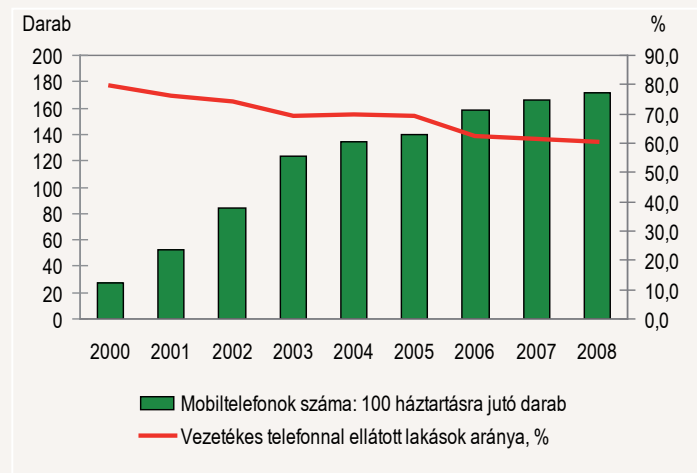
A háztartások a „Közlekedés és szállítási” főcsoportra összehasonlítva áron számolva 63%-kal fordítottak többet, ezen belül járművásárlásra több

mint kétszer annyit költöttek 2008-ban, mint 2000-ben. Ezt a növekedést az ellátottsági adatok is jól tükrözik, míg 2000-ben száz háztartásra 39 személygépkocsi jutott, addig 2008-ban már 56 db, ami növelte a járműfenntartással kapcsolatos kiadásokat is. Ez utóbbi összehasonlító áron 50%-kal emelkedett.

Hírközlésre 2008-ban 49 533 Ft-ot fordított a lakosság, a csoport folyó áras összes kiadáson belüli aránya 2006-ig lendületesen emelkedett, majd lassú csökkenést követően 2008-ra 6,6%-ot tett ki. A vizsgált időszakban a mért növekedés – 2000. évi összehasonlító áron számolva – 2,41-szeres emelkedést jelentett. Ennél nagyobb mértékű (248,1%) volt a telefonálásra és egyéb hírközlési szolgáltatásra fordított kiadások reálértéken számított emelkedése. A nagymértékű kiadásnövekedés oka, hogy sokkal többen és sokkal többet telefonálunk. Míg a megfigyelt időszak elején a háztartások 22%-a rendelkezett mobiltelefonnal, addig 2008-ra már a háztartások 85%-a (100 háztartásra 174 mobiltelefon jutott). A vezetékes telefonnal való ellátottság ugyanezen időszak alatt lassuló ütemű, de folyamatos csökkenést mutatott, az utóbbi években 60% körüli értéken stabilizálódott.

4. ábra

A háztartások vezetékes és mobiltelefonnal való ellátottsága

A főcsoporton belül összehasonlítva áron számolva felére csökkentek a postai szolgáltatásokra fordított kiadások, amiben a többcsatornás információáramlás mellett közrejátszott a postai szolgáltatások fogyasztói árának több mint kétszeresére történő emelése is.

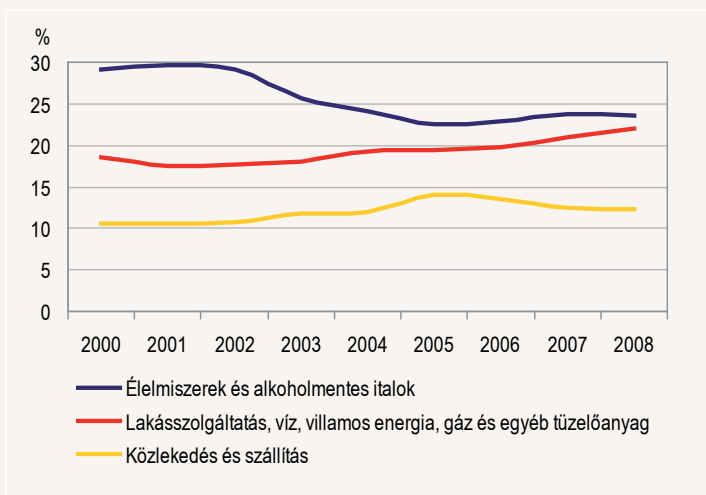
„Szabadidőre és kultúrára” 56 749 Ft-ot fordított a lakosság 2008-ban, ami az összes fogyasztási kiadáson belül 7,6%-ot képviselt. Összehasonlítva áron számítva 2008-ban 52,6%-kal haladta meg a 2000. évi szintet. Változatlan áron számolva az átlagnál nagyobb kiadásbővülés egyrészt az audiovizuális, fotóoptikai és információfeldolgozó berendezések vásárlása (182,1%), illetve a szervezett utazások esetében (208,1%) volt. Legdinamikusabb költségek a vizsgált időszak első harmadára esett (2003-ban az előző évhez képest 20,5%), amit stagnálás, majd 2008-ban már 0,6%-os csökkenés követett.

Össességében az „oktatásra”¹ fordított egy főre jutó kiadások 2008-ban, folyó áron 5927 Ft-ot tettek ki, ami majd négyszeresét, összehasonlítva áron pedig kétszeresét jelentette a 2000. évinek. A főcsoport összes kiadásán belüli részaránya 2003-tól kezdődően 0,8–0,9%-os értéket mutatott. Az oktatási kiadásokon belül a nem besorolható szintű oktatásra (pl. nyelvtanfolyamokra) fordított kiadások reálértéken 2008-ban 2000-hez képest 30,9%-kal nőttek.

¹A COICOP-nomenklátúra a nem besorolható szintű oktatások jelentős részét nem az oktatási kiadásoknál (10-es főcsoport), hanem a megfelelő rendeltetési csoportokban tartja nyilván, így e főcsoport nem fedi le az oktatási kiadások egészét. Pl. a gépkocsivezetői-tanfolyam a „közlekedési és szállítási”, a sportedzés vagy zenetanulás a „szabadidő és kulturális” főcsoportokba tartozik.

Néhány jelentősebb fogyasztási csoport részesedésének alakulása az egy főre jutó éves fogyasztási kiadáson belül, 2000–2008

5. ábra

A „Vendéglátás és szálláshely-szolgáltatásra” folyó áron 27 215 Ft-ot fordított 2008-ban a lakosság. Az összes fogyasztáson belüli részarányt az utóbbi évek alatt 3,4–3,6% körüli érték jellemezte (2008-ban 3,6%). A kiadás változatlan áron 2000–2008 között 23,3%-kal nőtt (197%-os infláció mellett), és legdinamikusabban a kereskedelmi vendéglátásra fordított kiadások emelkedtek.

„Egyéb termékekre és szolgáltatásokra” 56 919 Ft-ot fordítottak a háztartások 2008-ban, a főcsoport folyó áras összes kiadáson belüli részaránya 7,6% volt, ami az elmúlt években számottevően nem változott. Az árváltozás hatását kiszűrve az ilyen célú kiadás 35,5%-kal nőtt a vizsgált időszakban. Ebben szerepet játszott a nagy értékű tartós fogyasztási cikkek, valamint a gépkocsik vásárlása, melyek többnyire jelentős hitelügyletekkel jártak együtt, és így – legfőképp a gépjárművásárlások miatt – a „biztosítási és az egyéb pénzügyi szolgáltatási” kiadások is emelkedtek.

A vizsgált időszakban összességében csökkent az élelmiszerre fordított kiadás aránya, ugyanakkor az árváltozással összefüggésben jelentősen nőtt a lakásfenntartással, továbbá a közlekedéssel kapcsolatosak, így azok egyre nagyobb szeletét képviselik a kiadásoknak. A fogyasztói szokások is folyamatosan változnak, a lakosság jövedelmének egyre nagyobb hányadát fordítja hírközlési kiadásokra és kereskedelmi vendéglátásra, és ha tehetné, többet áldozott a kultúrára is

További információk, adatok (linkek):

[Módszertan](#)
[Táblázatok](#)
[stADAT-táblák](#)

Elérhetőségek

Beatrix.Menczo@ksh.hu
 Telefon: (+36-1) 345-6165
[Információs szolgálat](#)
 Telefon: (+36-1) 345-6789
www.ksh.hu